

Szerző: Dietl Fedor

Budapestre vonatkozó újságcikkek

TEREPSZEMLE A „TÖRÖK PINCÉKBEN”

Forrás:

Nemzeti Újság
Budapest 1940 VII. 2.

Osztályozás

Tárgy:

551. 44

H

Id

1940

Személy:

Helyszám:

alatti keresztfolyosóra akadtak, amely nyilegyenesen vezetett át egy Bécsi-kapu-téri fogadós bórspincéjébe.

Igy történt azután, hogy már akkoriban újból érdeklődtek az illetékes hatóságok a Várhegy addig rejtelmesnek vélt barlangüregei iránt.

A Vár egész lakosságának nyújthatna óvóhelyet a várhegyi barlang

Budapest nemcsak a hőforrások, de a barlangok városa is! Erre a megállapításra főként akkor jut a magamfajta tájékozatlan budai honpolgár, ha az érdeklődők szokásos kis csoportjával lesétál a Szentháromság-téri Előljáróság ódon épületének udvarából nyíló pompásan rendbehozott, tágas pincelejáraton, leballagva a feneketlen mélységbe vezető garádieson.

Ertelmes, kitűnően tájékozott vezető fogadja itt a jövevényt. Valóságos kis muzeum nyílik meg valahol 6–8 méter mélységben, az ősi Ruswurm-cukrárszda és Hadik tábornagy délceg lovasszobra alatt. Odafönt esős nyári meleg, idelent viszont bizony hűvös a levegő. A körülöttünk tolongó cserkészek és kisdíjakok közül nem egy fázósan burkolózik a köpenyébe. Ami nem is csoda, hiszen legalább két emeletnyire vagyunk a föld színe alatt.

Az érdeklődés a közönség részéről nem éppen tulzott, de állandó. Amióta néhai való Schubert Ignác székesfővárosi mérnök vagy hatvan esztendővel ezelőtt felmérte és behatóan áttanulmányozta a várhegyi barlangrendszerét, az egész hegyet kereszttül-kasul szelő, a vastag mésztufa rétegbe vájt üregek, folyosók, odúk és betömött sikátorok, hol többet hol ismét kevesebbet foglalkoztatták a közvéleményt.

A barlangmuzeumban számos érdekes őskori lelet tekinthető meg. Mamut-csontok, barlangi medve, szőrös orrszarvu, barlangi oroszlán-csontok, fog- és agyadarabok gondosan elrendezve, pontos adatokat ismertető földtani táblázatok a Várhegy fantasztikus alakulásának szemléltető ábráival együtt. Tünnődvé nézegetjük őket. Ki gondolná például, hogy a jó öreg Duna hullámai valamikor a mai Halászbástya magas-

ságában hömpölyögtek vagy, hogy a Margitsziget csak jóval a jégkorszak után alakult ki a folyam közepén.

Az ut egyre mélyebbre vezet, pompásan csipkézett falu, boltozatos folyosókon át. Néha halvány fény szűrődik le valahonnan, nagy magasságból.

— Ezek a légaknák, — magyarázza a vezető. — Alighanem még a törökök vájták őket, amint hogy a törökök voltak azok, akik elsőként ismerték fel a várhegyi barlang jelentőségét. Emberemlékezet óta ezért is nevezték őket „török pincéknek”.

Körülnézelődünk. Látnivaló, ha nem is éppen sok, azért mégis akad a szépen rendezett, tisztán tartott, villanyvilágításos üregekben. Az egyik barlangban — mert legalább hat-nyolc különböző barlang nyílik egymásba, kristálytisztavízű, jónéhány méter mély kut is talál-

ható. Csak éppen a víze sajnos ihatatlan. Egy másik sarokban régi vizgyűjtő ciszterna. Abban női csontvázat találunk — magyarázza a vezető.

Csontváz egyébként is akad itt bőven. Akár az egri vár kazamatáiban, úgy itt is külön csontkamrában gyűjtötték össze a törökvilág idejéből, vagy talán még régebben, a tatárdulásból itt felejtett tömördek koponyát, meg csontot. Az egyik csontvázat külön kriptaszerű fülkében helyezték el, ott ahol találták. Nyilván valami főember lehetett, mert a lovát és a kutyáját is mellé temették. Épületes történetet is elbeszél a vezető arról, hogy vagy száz esztendeje hogyan akadtak rá, az időközben régen elfelejtett, félig betömött török pincékre a jó várbeliek.

Valamikor még az abszolutizmus idején történhetett, hogy a mai Kapisztrán-téri laktanyában állomásozó helyőrség néhány magyar katonáját szolgál-

lati vétség miatt szigorított fogságra ítélték. A legényeket le is kísérték a laktanya mély pincéjébe, ám amikor véget ért a büntetés ideje, egy sem jelentkezett.

Fáklyafény mellett indult meg utánuk a kutatás. Hosszas keresgélés után rá is akadtak a foglyokra. Az eszméletlenségig részegek voltak valamennyien.

Érthető elképedés után derült csak ki, hogy a furfangos foglyok addig meszterkedtek a pincében, amíg titkos föld-

Végestelen végig a Szent György-tértől a Bécsikapu-térig minden csupa üreg és odu itt a roppant mésztufaréteg alatt, amely mint valami kőpáncél fekszik a Várhegy hátán. Néhai dr. Szabó József, a hírneves kutató megállapítása szerint, ha valami természetfölötti erő megemelhette ezt a mésztüblát, azt egyetlen darabban máshová helyezhetné át az összes miniszteriumokkal, a királyi palotával, a koronázó főtemplommal, a mágnáspalotákkal és a történelmi emlékü épületekkel együtt...

A várhegyi barlangrendszerre már régen felfigyeltek az illetékesek. Évezredek során nem emberi kéz, hanem a budai hegyekből leszivárgó víz vájta ki a mélyedéseket, amelyek beható átkutatója vitéz Aggházy Kamill ezredes, a Hadimuzeum igazgatójának fontos érdeme. Nem kevéssé nagy szolgálatot tett a barlangok ismertetésével a fővárosnak dr. Kadie Ottokár egyetemi tanár, míg a gondos rendezés, a tatározás és átépítésért Duday Lajos előjárót, Mottl János műszaki főfelügyelőt, Makoldy József festőművész-szakfelügyelőt illeti a budaiak hálája, nemcsak azért, mert a barlangok részletes feltárásával történelmi nevezetességű látványossággal gazdagították Budapestet, hanem, mert szükség esetén a várhegyi barlang légottalmi óvóhelyet biztosíthat a Vár egész lakossága számára.

Adj a Gondviselés, hogy erre ne legyen szükség!

Dietl Fedor.